

Handläggare
Ebba Lindencrona
Telefon: 0850828988

Till
Miljö- och hälsoskyddsnamnden
2022-03-22, p. 8

Klimatanalys och Energicentrums årsrapport 2021

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna Klimatanalys och Energicentrums årsrapport.
2. Överlämna rapporterna till styrelsen för Stockholm stadshus AB, fastighetsnamnden och styrelserna för bostadsbolagen, Stockholm Vatten och Avfall AB och SISAB.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Bakgrund

Enheten Energi och Klimat inom avdelningen Plan och miljö på miljöförvaltningen är organiserad i tre verksamhetsområden, Klimatanalys, Energicentrum och Energi- och klimatrådgivningen.

I denna rapport avrapporteras Klimatanalys och Energicentrums arbete under 2021. Energi- och klimatrådgivningens arbete finansieras av Energimyndigheten och får inte användas för stöd till kommunala verksamheter. Energi- och klimatrådgivningens arbete redovisas i separat ärende.

Klimatanalys och Energicentrum är expertstöd för stadens bolag och förvaltningar inom klimat- och energifrågor. Verksamheterna ger bolag och förvaltningar löpande stöd rörande energi- och klimatfrågor och bistår stadsledningskontoret med framtagande och uppföljning av miljöprogram, klimathandlingsplaner och klimatbudget. En del av det löpande arbetet är att även svara på remisser som kommer till staden samt att bistå med stöd i upphandlingsfrågor.

Båda grupperna arbetar med omvärldsbevakning inom sitt respektive område samt deltar på konferenser och i nätverk t.ex. de internationella nätverken för hållbara städer, C40 och CNCA.

Klimatanalys

Klimatanalys ansvarar i huvudsak för frågor gällande klimat.

Följande är några av gruppens arbetsområden:

- årlig beräkning, rapportering av stadens utsläpp av växthusgaser samt vidareutveckling av klimatberäkningar
- följa upp klimatmål i miljöprogram samt uppföljning av beting i stadens klimatbudget
- framtagande, genomförande och uppföljning av handlingsplaner
- projektledning av Klimatpakten
- projektledning av konferensen Building Sustainability
- projektledning av handlingsplan för cirkulärt byggande
- klimatexpertis vid ansökan, genomförande och utvärdering av större externfinansierade projekt
- livscykelanalyser (LCA) för byggmaterial
- klimatsamordnande roll för stadsdelsförvaltningarna, framför allt stöd vid ansökningar om klimatinvesteringsmedel.
- stöd till förvaltningar och bolag vid utsläppsberäkningar
- remissvar för statliga utredningar, EU m.m.
- kunskapsspridning och omvärldsbevakning.

Klimatberäkningar, som är en kärnverksamhet inom Klimatanalys, utvecklas allt eftersom kunskapsläget förbättras kring olika utsläppskällor och ny statistik tillkommer. Ett ökat fokus behövs även på diffusa utsläppskällor som får en allt större betydelse i takt med att stora utsläppskällor minskar som exempelvis vid avveckling av kolanvändning i kraftvärmeproduktionen. Klimatanalys ser också ett behov av att vidareutveckla metoder för att beräkna klimatpåverkan från scope 3-utsläpp (s.k. konsumtionsbaserade utsläpp som t.ex. byggmaterial), samt hur beräkning av negativa utsläpp från t.ex. BECCS ska hanteras beräkningsmässigt. Klimatanalys kommer också att fortsätta bidra med kompetens rörande matens klimatpåverkan i genomförandet av stadens matstrategi.

Stadsledningskontoret har önskat att Klimatanalys bistå dem med att vidareutveckla processen för uppföljning av klimatbetingen samt med stödmaterial till genomförandeansvariga för klimathandlingsplanens åtgärder.

Inom Klimatanalys koordineras stadens arbete kring den nya lagen om klimatdeklarationer av byggnader. Lagen trädde ikraft januari 2022 och omfattar enbart redovisning av klimatpåverkan. I samverkan med stadens bolag vidareutvecklas arbetet med LCA-beräkningar för byggmaterial och nyckeltal på klimatpåverkan i kg CO₂/m² tas fram. Utvecklingsarbetet görs i dialog med Boverket som planerar att utveckla lagkraven med nyckeltal (CO₂/m²) fr.o.m. 2027. Tillsammans med exploateringskontoret tas också krav på LCA-beräkningar fram för markanvisning i Norra Djurgårdstaden i enlighet med den beräkningsmetodik som tagits fram av stadens byggande bolag i samverkan med förvaltningen.

Genomförande av den nyligen framtagna Handlingsplanen för cirkulärt byggande kommer att generera flera nya arbetsuppgifter för Klimatanalys. Det handlar dels om att projektleda och stötta de byggande bolagen och förvaltningarna i arbetet med åtgärder, dels att omvärldsbevaka, driva nätverk och branschsamverkan samt att ta fram nya arbetsmetoder och skärpt kravställning.

Klimatanalys har under 2021 i samverkan med Kemikaliecentrum tagit fram Handlingsplan för hållbar plastanvändning 2022-2026. Kommunfullmäktige beslutade att godkänna planen 2022-02-21 och gav Miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att samordna arbetet med att implementera och genomföra handlingsplanen och

att i handlingsplanen angivna nämnder ska medverka i genomförandet av densamma.

Samordningsrollen för stadsdelarnas klimatsamordnare har fortsatt under 2021. Klimatsamordnaren har varit ett stöd för stadsdelarna i frågor rörande energi och klimat samt koordinerat stöd inom samtliga målområden i Miljöprogrammet 2020-2023. Fr.o.m. 2022 övergår klimatsamordningsfunktionen till ursprungsuppdraget att vara stöd kring energi- och klimatfrågor i samverkan med Energicentrum.

Det händer väldigt mycket inom klimatområdet och därför krävs kontinuerlig vidareutveckling av arbetet och verksamheten behöver ständigt uppdatera sin kunskap för att kunna motsvara förvaltningars och bolags behov av stöd.

Energicentrum

Energicentrums uppdrag är att utgöra ett stöd till stadens bolag och förvaltningar i deras arbete med att uppnå stadens mål för energieffektivisering och förnybar energiproduktion. Följande är frågor som Energicentrum hanterar:

- insamling och kvalitetssäkring av energistatistik
- energikrav vid nyproduktion av byggnader
- solenergiteknik
- utåtriktat arbete med stöd till bostadsrättsföreningar
- lagen om energikartläggning i stora företag
- energiexpertis vid ansökan, genomförande och utvärdering av större externfinansierade projekt
- stöd till förvaltningarna med ansökningar till klimatinvesteringsmedel
- stöd vid energieffektiviseringsåtgärder och förnybar produktion
- stöd till kommunala bolag med att hitta och söka externa finansieringsmedel
- tekniska förstudier
- remissvar för statliga utredningar, EU m.m.
- kunskapsspridning och omvärldsbevakning
- energiaspekter vid stadens centrala upphandlingar av t.ex. vitvaror.

En viktig funktion som Energicentrum har är att granska och kvalitetssäkra energidata för uppföljning av målen i miljöprogrammet i samverkan med stadsledningskontoret. Rutiner för inrapportering har utvecklats under 2021 men arbetet behöver

fortsätta att utvecklas för att ytterligare kvalitetssäkra och effektivisera insamlingen.

Energicentrum följer också årligen upp fossiloljeanvändningen i stadens verksamheter och hur planerna för utfasning fortskrider för att säkerställa att staden fasar ut all egen uppvärmning med fossil olja.

Vidare bistår Energicentrum exploateringskontoret i att följa upp stadens energikrav i markanvisningar vid byggande på stadens mark och i att utveckla dessa krav. Exploateringskontoret har skärpt uppföljningen och infört en rapporteringsportal för nyproducerade byggnader. Det har lett till att behovet av stöd för att granska energiprestanda i nybyggnationen ökat kraftigt till ca 100 granskningar per år. En fortsatt dialog med byggherrar om orsaker till att stadens energikrav inte alltid nås kommer även fortsatt att behövas.

Stadshus AB går omfattas av lagen om energikartläggning i stora företag. Energicentrum koordinerar stadens arbete med att följa lagen på uppdrag av Stadshus AB. Årligen rapporteras arbetet till Energimyndigheten och en ny period är påbörjad (2020-2023).

Under 2021 har Energicentrum ansvarat för budgetuppdrag inom:

- Spetsteknik och batterilager.
- Handlingsplan för hållbara solenergiinvesteringar tillsammans med fastighetskontoret.
- Utbytesplan för energiineffektiv belysning tillsammans med bl.a. serviceförvaltningen, SISAB, FSK och Micasa.
- Sammanställning av byggnader med direktverkande el.

Energicentrum bevakar kontinuerligt utlysningar för projektansökningar inom områden som bolag och förvaltningar bedömer som intressanta att delta i för att driva energieffektiviseringsarbetet framåt. Vid en intressant utlysning bistår Energicentrum förvaltningar och bolag med framtagande av projektansökningar.

I bilaga 1 avrapporteras Klimatanalys och Energicentrums verksamhet under år 2021.

Förvaltningens synpunkter

Staden har i det nya miljöprogrammet och klimathandlingsplanen högt satta och ambitiösa mål för både minskade utsläpp av växthusgaser och ökad energieffektivisering.

För att nå stadens miljömål kommer ökade insatser att behövas. I det arbetet utgör Energicentrum och Klimatanalys viktiga stödfunktioner till stadens förvaltningar och bolag. Mycket viktigt är också att resurser finns hos de ansvariga för att kunna genomföra åtgärder.

Förvaltningen anser att Klimatanalys och Energicentrum är fortsatt viktiga funktioner för att stödja det intensifierade klimat- och energieffektiviseringsarbetet i staden. Med bifogade årsrapporter för Klimatanalys och Energicentrum ges nämnden en fördjupad redovisning av dessa verksamheters arbete under 2021.

SLUT.

Bilagor

1. Klimatanalys och Energicentrums årsrapport 2021